

(органи, підрозділи) застосовують інші інструменти публічного адміністрування (наприклад, здійснюють фактичні дії у формі поліцейських заходів), норми зазначених законів застосовувати не можна. З цим для предмету нашого аналізу погодитися в повному обсязі неможливо.

Список використаних джерел:

1. Римаренко Ю. Поліція і поліцейська діяльність у цивілізаційному вимірі. Міжнародна поліцейська енциклопедія: понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія та практика: у 10 т. Т. 1. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. Київ: ІнЮре, 2003. 1231 с.
2. Про Національну поліцію. Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
3. Про адміністративні послуги. Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32. ст. 409.
4. Про оперативно-розшукову діяльність. Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22, ст. 303.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10. № 11-12, № 13. ст. 88

РОЗМЕЖУВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Ільчишин Віталій Васильович,
здобувач наукового ступеня кандидата юридичних
наук

У сучасних умовах на територіях, наближених до лінії розмежування в окремих регіонах Луганської та Донецької областей, які були захоплені російськими терористами, успішно функціонують цивільно-військові адміністрації. Це відбулося об'єктивно, адже у 2014 році на певних територіях російськими терористами було знищено органи місцевого самоврядування та місцеві виконавчі органи. Після звільнення більшості територій від російського терористичного впливу для відновлення нормального функціонування місцевих органів публічного адміністрування потрібен певний час.

З метою недопущення управлінського вакууму та негативних наслідків цього у вигляді невиконання публічною владою своїх зобов'язань перед громадянами, Указом Президента України від 13 серпня 2015 року № 472 були створені військово-цивільні адміністрації (ВЦА) у певних районах і населених пунктах Донецької та Луганської областей з метою забезпечення громадського порядку і безпеки в умовах правового режиму воєнного стану [1].

Військово-цивільні адміністрації населених пунктів України виконують повноваження з управління територіями, що включають забезпечення безпеки,

правопорядку, організацію мобілізаційної підготовки, управління комунальним господарством, освітою, охороною здоров'я, соціально-економічним розвитком, цивільним захистом і мобілізаційними заходами. Вони також беруть участь у регулюванні земельних і природних ресурсів, організують надання адміністративних послуг і сприяють діяльності правоохоронних органів. ВЦА забезпечують реалізацію державних гарантій в умовах воєнного стану та здійснюють контроль за виконанням місцевих програм розвитку [2].

Узагальнюючи певні позитивні наслідки діяльності військово-цивільних адміністрацій, можна виділити кілька ключових досягнень. Перш за все, військово-цивільні адміністрації відіграли важливу роль у забезпеченні безпеки та нормалізації життєдіяльності населення на територіях, що постраждали від воєнних дій. Вони успішно забезпечують функціонування основних інфраструктурних об'єктів, таких як комунальне господарство, охорона здоров'я та освіта, що сприяє стабільності на цих територіях. Завдяки їхній діяльності було попереджено гуманітарну катастрофу в регіонах, де місцеві органи влади не могли ефективно виконувати свої функції. Також військово-цивільні адміністрації активно залучалися до мобілізаційної підготовки та забезпечення оборони, що сприяло підвищенню рівня захисту цих територій [3].

Прогнозуючи виклики щодо відбиття імовірного подальшого російського вторгнення, було прийнято новий Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану», який відображає еволюцію законодавчого регулювання цього особливого правового режиму [4]. Однією з його новел є інститут військових адміністрацій, які можуть бути утворені на територіях, де введено воєнний стан. Вони є тимчасовими державними органами, що забезпечують дотримання Конституції та законів України, разом із військовим командуванням здійснюють заходи правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки, захисту критичної інфраструктури та охорони прав і свобод громадян. Рішення про їх утворення приймає Президент України за поданням обласних державних адміністрацій або військового командування. Військові адміністрації населених пунктів утворюються у випадках, коли місцеві органи влади не виконують свої функції. Керівники цих адміністрацій призначаються Президентом України. Військові адміністрації можуть складатися з військовослужбовців, правоохоронців та інших працівників, які виконують завдання в інтересах оборони держави. Фінансування їх діяльності здійснюється за рахунок місцевих та державного бюджетів. Вони виконують свої повноваження протягом дії воєнного стану та ще 30 днів після його скасування, забезпечуючи оборону, громадську безпеку та інші функції, необхідні для підтримання порядку в умовах воєнного стану [5].

Отже, військово-цивільні адміністрації та військові адміністрації в Україні є тимчасовими органами, що виконують важливі функції в умовах надзвичайних ситуацій, таких як збройна агресія та воєнний стан. Обидва види адміністрацій мають спільні риси, включаючи їх тимчасовий характер, основне завдання щодо забезпечення безпеки та правопорядку, а також виконання державних функцій на відповідних територіях. Вони

фінансуються як з державного, так і з місцевих бюджетів, що підкреслює їхню важливість у підтриманні стабільності та функціонування держави в кризових умовах.

Однак між цими адміністраціями є й суттєві відмінності. Військово-цивільні адміністрації утворюються у специфічних умовах, таких як проведення антитерористичної операції або операції об'єднаних сил, коли місцеві органи влади не можуть виконувати свої функції через бойові дії. Військові адміністрації, навпаки, створюються виключно в умовах воєнного стану, як частина правового режиму цього стану, що підкреслює їхню більш тісну інтеграцію з військовим командуванням.

Склад і організація також відрізняються: військово-цивільні адміністрації мають більш цивільно-орієнтовану структуру, включаючи представників місцевого самоврядування, державних адміністрацій, правоохоронних органів та військових. Військові адміністрації мають більш виражений військовий компонент, що передбачає участь військовослужбовців та військового керівництва у їхній роботі.

Керівництво військово-цивільними адміністраціями може здійснюватися як військовими, так і цивільними особами, тоді як військові адміністрації зазвичай очолюються військовими керівниками, призначеними Президентом України. Це підкреслює більшу залежність військових адміністрацій від військового командування і націленість на вирішення питань оборони та національної безпеки. Тривалість повноважень також відрізняється: військово-цивільні адміністрації діють до стабілізації ситуації та відновлення роботи місцевих органів самоврядування, тоді як військові адміністрації залишаються активними протягом усього періоду воєнного стану і ще 30 днів після його скасування, забезпечуючи стабільність і порядок на територіях, де введено воєнний стан.

Список використаних джерел:

1. Про утворення військово-цивільних адміністрацій: Указ Президента України від 13 серпня 2015 року № 472. 2015. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. 2028. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/472/2015>.
2. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3 лютого 2015 року № 141-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 13. ст. 87.
3. Дулгер В. Військово-цивільні адміністрації як унікальна форма цивільно-військових відносин в умовах надзвичайних правових режимів. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 3. С. 105-109.
4. Рада прийняла закон про воєнний стан. LB. 2015. URL: https://lb.ua/news/2015/05/12/304696_rada_prinyala_zakon_voennom.html.
5. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. ст. 250.